

61999J0143

Domstolens dom (femte avdelningen) den 8 november 2001. - Adria-Wien Pipeline GmbH och Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke GmbH mot Finanzlandesdirektion für Kärnten. - Begäran om förhandsavgörande: Verfassungsgerichtshof - Österrike. - Energiskatt - Återbetalning endast till producenter av materiella varor - Statligt stöd. - Mål C-143/99.

Rättsfallssamling 2001 s. I-08365

Sammanfattning

Parter

Domskäl

Beslut om rättegångskostnader

Domslut

Nyckelord

1. Begäran om förhandsavgörande - Anhängiggörande vid domstolen - Förenligheten av ett beslut om hänskjutande med nationella regler om rättens sammansättning och arbetssätt - Prövning som inte ankommer på domstolen

(EG-fördraget, artikel 177 (nu artikel 234 EG))

2. Statligt stöd - Stödprojekt - Förbud mot genomförande före kommissionens slutliga beslut - Direkt effekt - Räckvidd - Nationella domstolars skyldigheter - Gränser

(EG-fördraget, artikel 93.3 (nu artikel 88.3 EG))

3. Statligt stöd - Förbud - Undantag - Stöd som kan anses vara förenligt med den gemensamma marknaden - Statligt stöd till miljöskydd - Kommissionens utrymme för skönsmässig bedömning

(EG-fördraget, artikel 92.1 och 92.3 (nu artikel 87.1 EG och 87.3 EG i ändrad lydelse))

4. Statligt stöd - Begrepp - Delvis återbetalning av energiskatt till samtliga företag i landet - Omfattas inte

(EG-fördraget, artikel 92 (nu artikel 87 EG i ändrad lydelse))

5. Statligt stöd - Begrepp - Åtgärdens selektiva karaktär - Delvis återbetalning av energiskatt endast till producenter av materiella varor - Omfattas - Motiverat av karaktären av eller den allmänna systematiken i det införda systemet

(EG-fördraget, artikel 92 (nu artikel 87 EG i ändrad lydelse))

Sammanfattning

1. Inom ramen för det förfarande som stadgas i artikel 177 i fördraget (nu artikel 234 EG) åligger det inte domstolen att kontrollera om beslutet om hänskjutande har fattats i enlighet med nationella regler om rättens sammansättning och arbetssätt.

(se punkt 19)

2. Att nationella domstolar kan ingripa i systemet för kontroll av statligt stöd följer av att det förbud mot att genomföra planerade stödåtgärder som föreskrivs i artikel 93.3 sista meningen (nu artikel 88.3 sista meningen EG) har direkt effekt avseende genomförande av stödprojekt utan kommissionens godkännande. De nationella domstolarna skall tillförsäkra enskilda att följderna av ett åsidosättande av den ovannämnda bestämmelsen beaktas fullt ut i enlighet med nationell rätt, såväl vad gäller giltigheten av de rättsakter som har antagits för att genomföra stödåtgärderna, som vad gäller återbetalning av det finansiella stöd som beviljats i strid med denna bestämmelse eller med eventuella interimistiska beslut. Även om de nationella domstolarna för detta ändamål kan avgöra om en nationell åtgärd skall betecknas som statligt stöd i den mening som avses i fördraget, kan de inte för den skull pröva huruvida stödåtgärderna är förenliga med den gemensamma marknaden, eftersom kommissionen, med förbehåll för domstolens prövningsrätt, ensam är behörig att avgöra detta.

(se punkterna 26, 27 och 29)

3. Det principiella förbudet mot statligt stöd är varken absolut eller ovillkorligt. Genom artikel 92.3 i fördraget (nu artikel 87.3 EG i ändrad lydelse) ges kommissionen ett betydande utrymme för skönsmässig bedömning av om vissa stödåtgärder, med avvikelse från det allmänna förbudet i artikel 92.1 i fördraget, skall förklaras förenliga med den gemensamma marknaden. Miljöskyddskrav kan härvid utgöra ett mål som motiverar att vissa statliga stödåtgärder förklaras förenliga med den gemensamma marknaden.

(se punkterna 30 och 31)

4. Nationella bestämmelser, som föreskriver partiell återbetalning av energiskatt som tas ut på naturgas och elenergi utgör inte statligt stöd i den mening som avses i artikel 92 i EG-fördraget (nu artikel 87 EG i ändrad lydelse), när de är tillämpliga på alla företag som är etablerade i landet, oavsett företagets verksamhetsinriktning.

Som framgår av texten i artikel 92.1 i fördraget kan en ekonomisk förmån som beviljas av en medlemsstat anses utgöra statligt stöd endast om den kan gynna vissa företag eller viss produktion, genom att vara i viss mån selektiv. En statlig åtgärd som utan åtskillnad gynnar alla företag som är etablerade i landet kan således inte utgöra ett statligt stöd.

(se punkterna 34-36 och punkt 1 i domslutet)

5. För tillämpningen av artikel 92 i fördraget (nu artikel 87 EG i ändrad lydelse) saknar det betydelse om den som förmodas ha åtnjutit en fördel genom åtgärden har försatts i en situation som är mer fördelaktig eller svårare än den som han befann sig i enligt det tidigare rättsläget, eller om hans situation inte alls har förändrats. Det enda som skall fastställas är huruvida en statlig åtgärd, inom ramen för en viss rättsordning, kan gynna vissa företag eller viss produktion, i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget, i jämförelse med andra företag som i faktiskt och rättsligt hänseende befinner sig i en jämförbar situation, med hänsyn till den målsättning som skall

uppfyllas genom den berörda åtgärden. En åtgärd som motiveras av det relevanta systemets karaktär och allmänna systematik uppfyller inte kravet på att vara selektiv, även om åtgärden utgör en fördel för den som kommer i åtnjutande av den.

Nationella bestämmelser som föreskriver partiell återbetalning av energiskatt som tas ut på naturgas och elenergi, men endast till företag vars huvudsakliga verksamhet bevisats bestå i tillverkning av materiella varor, skall i detta hänseende anses utgöra statligt stöd i den mening som avses i artikel 92 i fördraget. Varken det förhållandet att det är ett stort antal företag som åtnjuter stöd eller den omständigheten att dessa företag tillhör olika och betydande sektorer medför att ett statligt initiativ kan anses vara en allmän ekonomisk-politisk åtgärd. För det andra kan beviljandet av fördelar för företag vars huvudsakliga verksamhet består i tillverkning av materiella varor inte rättfärdigas av karaktären på och den allmänna systematiken i det skattesystem som infördes med stöd av dessa nationella åtgärder. Den nationella lagstiftningen i fråga ger inte något stöd för uppfattningen att ordningen för återbetalning, som enbart gäller företag vars huvudsakliga verksamhet består i tillverkning av materiella varor, är en tillfällig åtgärd som syftar till att låta dessa företag anpassa sig successivt till den nya ordningen på grund av att dessa företag drabbas, i förhållande till andra, hårdare därav. Tjänsteföretag kan, på samma sätt som företag som producerar materiella varor, vara stora energikonsumenter. De ekologiska överväganden som legat till grund för lagstiftningen i fråga motiverar inte att användningen av naturgas eller elenergi inom tjänsteföretagssektorn behandlas annorlunda än användningen av samma energikällor inom sektorn för företag som tillverkar materiella varor. Båda sektorernas energiförbrukning är lika skadlig för miljön.

(se punkterna 41, 42, 48-52 och 55, samt punkt 2 i domslutet)

Parter

I mål C-143/99,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG), från
Verfassungsgerichtshof (Österrike), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid
den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Adria-Wien Pipeline GmbH,

Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke GmbH

och

Finanzlandesdirektion für Kärnten,

angående tolkningen av artikel 92 i EG-fördraget (nu artikel 87 EG i ändrad lydelse),

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. La Pergola samt domarna M. Wathelet (referent), P.
Jann, L. Sevón och C.W.A. Timmermans,

generaladvokat: J. Mischo,

justitiesekreterare: avdelningsdirektören H.A. Rühl,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

- *Adria-Wien Pipeline GmbH*, genom *W.-D. Arnold*, *Rechtsanwalt*,
- Österrikes regering, genom *C. Pesendorfer*, i egenskap av ombud,
- Danmarks regering, genom *J. Molde*, i egenskap av ombud,
- Finlands regering, genom *T. Pynnä*, i egenskap av ombud,
- Europeiska gemenskapernas kommission, genom *V. Kreuschitz*, *P.F. Nemitz* och *J.M. Flett*, samtliga i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid förhandlingen den 15 mars 2001 av: *Adria-Wien Pipeline GmbH*, Österrikes regering, Danmarks regering och kommissionen,

och efter att den 8 maj 2001 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

Domskäl

1 *Verfassungsgerichtshof* har, genom beslut av den 10 mars 1999 som inkom till domstolens kansli den 21 april samma år, i enlighet med artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG), ställt två frågor om tolkningen av artikel 92 i fördraget (nu artikel 87 EG i ändrad lydelse).

2 Frågorna har uppkommit i tvister angående återbetalning av energiskatt mellan *Adria-Wien Pipeline GmbH* och *Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke GmbH*, å ena sidan, och *Finanzlandesdirektion für Kärnten*, å andra sidan.

3 I samband med en skattereform och inom ramen för *Strukturanpassungsgesetz* (lag om strukturanpassning) från år 1996 beslutade Republiken Österrike att anta, offentliggöra och sätta i kraft tre lagar samtidigt, nämligen

- *Elektrizitätsabgabegesetz* (lag om skatt på elenergi, nedan kallad EAG),
- *Erdgasabgabegesetz* (lag om skatt på naturgas, nedan kallad EGAG),
- *Energieabgabenvergütungsgesetz* (lag om återbetalning av skatter på energiförbrukning, nedan kallad EAVG).

4 I EAG fastställs en skatt om 0,00726728 euro per förbrukad kilowattimme elenergi. Enligt 1 § första stycket EAG är följande föremål för elskatt:

- Elleveranser, utom till företag för eldistribution.
- Elförbrukning hos företag för eldistribution samt förbrukning av el som produceras av konsumenten själv och el som överförs till skattens geografiska tillämpningsområde.

5 Enligt 6 § tredje stycket EAG skall elleverantören övervältra skatten på mottagaren.

6 I EGAG fastställs motsvarande regler avseende leveranser och konsumtion av naturgas.

7 Enligt EAVG skall en partiell återbetalning göras av den energiskatt som tas ut på naturgas och el i enlighet med EGAG och EAG. Enligt 1 § första stycket i EAVG skall dessa skatter på begäran återbetalas när de överstiger (totalt) 0,35 procent av nettovärdet av energikonsumentens produktion. Återbetalningsbeloppet betalas ut efter avdrag med upp till 5 000 ATS.

8 Enligt 2 § första stycket EAVG har emellertid endast företag vars huvudsakliga verksamhet bevisats bestå i tillverkning av materiella varor rätt till återbetalning av energiskatter.

9 Ansökningar om återbetalning från företag som inte uppfyller det sistnämnda villkoret har avslagits. Detta gällde även den första sökanden i målet vid den nationella domstolen, Adria-Wien Pipeline GmbH, vars verksamhet bland annat består i byggnad och drift av transportledningar för olja.

10 Talan angående vägran att återbetala energiskatt har väckts vid Verfassungsgerichtshof, som vill veta om bestämmelserna i EAVG utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 92 i fördraget.

11 Verfassungsgerichtshof vill närmare bestämt veta om återbetalningen av energiskatt är selektiv. Frågan huruvida en åtskillnad, för återbetalningsändamål, mellan företag vars verksamhet består i tillverkning av materiella varor och företag som tillhandahåller tjänster är tillräcklig för att göra åtgärden selektiv, vilket skulle kunna göra reglerna om statligt stöd tillämpliga, har, enligt vad den nationella domstolen funnit, ännu inte prövats.

12 Om frågan besvaras jakande, vill den nationella domstolen veta om åtgärden skulle betecknas som statligt stöd även om återbetalning av energiskatt skulle medges samtliga företag.

13 Verfassungsgerichtshof har därför ställt följande tolkningsfrågor till domstolen:

"1) Skall bestämmelser i en medlemsstats lagstiftning som föreskriver partiell återbetalning av energiskatt som tas ut på naturgas och elenergi varvid enbart sådana företag har rätt till återbetalning vars huvudsakliga verksamhet bevisats bestå i tillverkning av materiella varor, anses utgöra statligt stöd i den mening som avses i artikel 92 i EG-fördraget?

2) Om den första frågan besvaras jakande: Skall en sådan bestämmelse i lag anses utgöra statligt stöd enligt artikel 92 i EG-fördraget, även om den tillämpas på alla företag utan hänsyn till om deras huvudsakliga verksamhet bevisats bestå i tillverkning av materiella varor?"

Huruvida frågorna kan tas upp till sakprövning

14 Med hänsyn till fördelningen av behörighet mellan de österrikiska domstolarna, har den österrikiska regeringen ifrågasatt huruvida tolkningsfrågorna är relevanta för tvisten vid den nationella domstolen.

15 Regeringen har framhållit att domstolsprövningen av förvaltningsbeslut enligt den österrikiska författningen fördelas mellan Verwaltungsgerichtshof och Verfassungsgerichtshof. Den senare är endast behörig att, såsom överträdelser av författningen, pröva grova och således även uppenbara åsidosättanden av vanliga normativa bestämmelser. I andra fall måste prövningen lämnas till Verwaltungsgerichtshof.

16 Även om den omtvistade åtgärden skulle utgöra ett statligt stöd, har den nationella lagstiftaren enligt den österrikiska regeringen inte uppenbart åsidosatt gemenskapsbestämmelserna på

området. Som framgår av skälen till beslutet om hänskjutande, ställde sig Verfassungsgerichtshof tvivlande i det hänseendet. Verfassungsgerichtshof var således inte behörig att pröva tvisten i den nationella domstolen.

17 Domstolen erinrar om att det enligt fast rättspraxis ankommer på de nationella domstolarna vid vilka tvisten anhängiggjorts att bedöma såväl om ett förhandsavgörande är nödvändigt för att döma i saken som relevansen av de frågor som ställs till domstolen. Domstolen kan emellertid vägra att avgöra en tolkningsfråga som en nationell domstol har ställt, i synnerhet när det är uppenbart att den begärda tolkningen av gemenskapsrätten inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller föremålet för tvisten i målet vid den nationella domstolen (se till exempel dom av den 13 mars 2001 i mål C-379/98, *PreussenElektra*, REG 2001, s. I 2099, punkterna 38 och 39).

18 Så är dock inte fallet i målen vid den nationella domstolen, eftersom dessa gäller nationella bestämmelser om återbetalning av energiskatt, och den nationella domstolen vill veta om återbetalningen utgör ett stöd i den mening som avses i artikel 92 i fördraget.

19 Vad i övrigt gäller den nationella domstolens påstådda brist på behörighet, åligger det inte domstolen att kontrollera om beslutet om hänskjutande har fattats i enlighet med nationella regler om rättens sammansättning och arbetssätt (se dom av den 14 januari 1982 i mål 65/81, *Reina*, REG 1982, s. 33, svensk specialutgåva, volym 6, s. 275, punkt 7, och av den 20 oktober 1993 i mål C-10/92, *Balocchi*, REG 1993, s. I-5105, punkt 16 och av den 11 juli 1996 i mål C-39/94, *SFEI m.fl.*, REG 1996, s. I-3547, punkt 24).

20 Av det ovanstående följer att de frågor som ställts av Verfassungsgerichtshof kan tas upp till prövning.

Tolkningsfrågorna

Inledande synpunkter

21 Det finns anledning att inledningsvis erinra om det kontrollsystem för statligt stöd som införts genom fördraget och om de roller avseende genomförandet av systemet som kommissionen respektive de nationella domstolarna har, under domstolens kontroll.

22 Enligt artikel 3 g i EG-fördraget (nu artikel 3.1 g EG i ändrad lydelse) skall gemenskapens verksamhet innefatta att en ordning införs som säkerställer att konkurrensen inom den inre marknaden inte snedvrids. Inom den ramen anges i artikel 92.1 i fördraget att stöd, som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel och som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, är oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

23 För att säkerställa att det förbudet upprätthålls effektivt, åläggs kommissionen en särskild kontrollskyldighet i artikel 93 i EG-fördraget (nu artikel 88 EG). Enligt samma bestämmelse åläggs medlemsstaterna preciserade skyldigheter för att underlätta kommissionens uppgift och för att undvika att kommissionen ställs inför ett fullbordat faktum.

24 Beträffande planer på att införa eller ändra stöd krävs enligt artikel 93.3 i fördraget att kommissionen skall underrättas i så god tid att den kan yttra sig. Enligt samma punkt är kommissionen skyldig att utan dröjsmål inleda det kontradiktoriska förfarande som föreskrivs i artikel 93.2 i fördraget, om den anser att en plan som den underrättats om inte är förenlig med den gemensamma marknaden. Slutligen innehåller artikel 93.3 sista meningen i fördraget ett otvetydigt förbud för medlemsstaten att genomföra åtgärden innan detta förfarande lett till ett slutgiltigt beslut.

25 Domstolen har, särskilt i beslut av den 20 september 1983 i mål 171/83 R, kommissionen mot Frankrike (REG 1983, s. 2621), punkt 12, betonat att artikel 93.3 sista meningen i fördraget innebär ett skydd för den kontrollmekanism som införts genom den artikeln, vilken i sin tur är nödvändig för att säkerställa att den gemensamma marknaden fungerar på ett tillfredsställande sätt.

26 Att nationella domstolar kan ingripa i systemet för kontroll av statligt stöd följer av att det förbud mot att genomföra planerade stödåtgärder som föreskrivs i artikel 93.3 sista meningen har direkt effekt.

27 De nationella domstolarna skall tillförsäkra enskilda att följderna av ett åsidosättande av den ovannämnda bestämmelsen beaktas fullt ut i enlighet med nationell rätt, såväl vad gäller giltigheten av de rättsakter som har antagits för att genomföra stödåtgärderna, som vad gäller återbetalning av det finansiella stöd som beviljats i strid med denna bestämmelse eller med eventuella interimistiska beslut (se dom av den 21 november 1991 i mål C-354/90, *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires och Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon*, REG 1991, s. I-5505, punkt 12; svensk specialutgåva, volym 11, s. I-463).

28 Med kännedom om de ovannämnda principerna har Verfassungsgerichtshof begärt ett förhandsavgörande endast för att, i förekommande fall, kunna avgöra följderna av underlåtenheten att iakttä bestämmelserna i artikel 93.3 sista meningen i fördraget, med hänsyn till att den nationella lagstiftning det är fråga om i målet vid den nationella domstolen inte har meddelats kommissionen.

29 Även om de nationella domstolarna för detta ändamål kan avgöra om en nationell åtgärd skall betecknas som statligt stöd i den mening som avses i fördraget, kan de inte för den skull pröva huruvida stödåtgärderna är förenliga med den gemensamma marknaden, eftersom kommissionen, med förbehåll för domstolens prövningsrätt, ensam är behörig att avgöra detta (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires och Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon*, punkt 14).

30 Härvid skall det emellertid erinras om att det principiella förbudet mot statligt stöd varken är absolut eller ovillkorligt. Genom artikel 92.3 i fördraget ges kommissionen nämligen ett betydande utrymme för skönsmässig bedömning av om vissa stödåtgärder, med avvikelse från det allmänna förbudet i artikel 92.1 i fördraget, skall förklaras förenliga med den gemensamma marknaden.

31 Det bör härvid uppmärksammas att miljöskyddskrav kan utgöra ett mål som berättigar att vissa statliga stödåtgärder förklaras förenliga med den gemensamma marknaden (se särskilt kommissionens meddelande om gemenskapsramar för statligt stöd till miljöskydd, EGT C 72, 1994, s. 3).

32 Av vad som anförts följer att det svar som domstolen kommer att ge den nationella domstolen med avseende på frågan huruvida de åtgärder som är i fråga i det nationella målet eventuellt har karaktär av statligt stöd, inte kan föregripa prövningen av åtgärdernas förenlighet med fördraget.

Den andra frågan

33 Det är lämpligt att behandla den nationella domstolens andra fråga först. Den nationella domstolen vill veta om nationella bestämmelser, som de som är i fråga i målet vid den domstolen, utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 92 i fördraget, även om de är tillämpliga på alla företag som är etablerade i landet, oavsett företagets verksamhetsinriktning.

34 Som framgår av texten i artikel 92.1 i fördraget kan en ekonomisk förmån som beviljas av en medlemsstat anses utgöra statligt stöd endast om den kan gynna "vissa företag eller viss produktion", genom att vara i viss mån selektiv.

35 En statlig åtgärd som utan åtskillnad gynnar alla företag som är etablerade i landet kan således inte utgöra ett statligt stöd.

36 Den första frågan skall därför besvaras på så sätt att nationella bestämmelser, som de som är i fråga i målet vid den nationella domstolen, inte utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 92 i fördraget, när de är tillämpliga på alla företag som är etablerade i landet, oavsett företagets verksamhetsinriktning.

Den första frågan

37 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i om nationella bestämmelser som föreskriver partiell återbetalning av energiskatt som tas ut på naturgas och elenergi, men endast till företag vars huvudsakliga verksamhet bevisats bestå i tillverkning av materiella varor, skall anses utgöra statligt stöd i den mening som avses i artikel 92 i EG-fördraget.

38 Enligt fast rättspraxis är begreppet stöd mer allmänt än begreppet subvention. Det förstnämnda begreppet omfattar inte enbart konkreta förmåner, utan även ingripanden som på olika sätt minskar de kostnader som normalt belastar ett företags budget och som därigenom, utan att vara subventioner i strikt bemärkelse, är av samma karaktär och har identiskt lika effekter (se dom av den 23 februari 1961 i mål 30/59, *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg mot Höga myndigheten*, REG 1961, s. 1, 39, svensk specialutgåva, volym 1, s. 69, och av den 15 mars 1994 i mål C-387/92, *Banco Exterior de España*, REG 1994, s. I-877, punkt 13, och av den 1 december 1998 i mål C-200/97, *Ecotrade*, REG 1998, s. I-7907, punkt 34).

39 Med tillämpning av dessa principer har domstolen slagit fast att fasställandet av lägre priser för en energikälla än de som normalt skulle ha valts, till förmån för en kategori företag, skall betraktas som statligt stöd, när priserna har fastställts av ett organ som handlar under det allmännas kontroll och riktlinjer och prissättningen därmed kan tillskrivas den berörda medlemsstaten, och denna stat till skillnad från en vanlig ekonomisk aktör, använder sina befogenheter för att låta energiförbrukarna komma i åtnjutande av en ekonomisk fördel, genom att avstå från de intäkter som den normalt skulle kunna ha (se, för ett liknande resonemang, dom av den 2 februari 1988 i mål 67/85, 68/85 och 70/85, *Van der Kooy mot kommissionen*, REG 1988, s. 219, punkt 28).

40 Av vad som anförts följer att tillhandahållande av energi på förmånliga villkor till företag som tillverkar materiella varor, såsom enligt en sådan nationell lagstiftning som det är fråga om i målet vid den nationella domstolen, kan utgöra statligt stöd (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet *SFEI m.fl.*, punkt 59).

41 För tillämpningen av artikel 92 i fördraget saknar det betydelse om den som förmodas ha åtnjutit en fördel genom åtgärden har försatts i en situation som är mer fördelaktig eller svårare än den som han befann sig i enligt det tidigare rättsläget, eller om hans situation inte alls har förändrats (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 juni 1988 i mål 57/86, *Grekland mot kommissionen*, REG 1988, s. 2855, punkt 10). Det enda som skall fastställas är huruvida en statlig åtgärd, inom ramen för en viss rättsordning, kan gynna "vissa företag eller viss produktion", i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget, i jämförelse med andra företag som i faktiskt och

rättsligt hänseende befinner sig i en jämförbar situation, med hänsyn till den målsättning som skall uppfyllas genom den berörda åtgärden (se, för ett liknande resonemang, dom av den 17 juni 1999 i mål C-75/97, Belgien mot kommissionen, REG 1999, s. I-3671, punkterna 28-31).

42 En åtgärd som motiveras av det relevanta systemets karaktär och allmänna systematik, uppfyller, enligt domstolens rättspraxis, inte kravet på att vara selektiv, även om åtgärden utgör en fördel för den som kommer i åtnjutande av den (se dom av den 2 juli 1974 i mål 173/73, Italien mot kommissionen, REG 1974, s. 709, punkt 33, svensk specialutgåva, volym 2, s. 321, och domen i det ovannämnda målet Belgien mot kommissionen, punkt 33).

43 Den österrikiska regeringen har härvid hävdad att införandet av energiskatt och partiell återbetalning därav inte gjorts isolerat, utan inom ramen för Strukturanpassungsgesetz från år 1996. Denna innehåller övergripande bestämmelser om åtgärder som syftar till att konsolidera budgeten. Dessa bestämmelser bör beaktas i sin helhet, eftersom de utgörs av allmänna åtgärder som är socialt avpassade och omfattar alla samhälls- och yrkesgrupper.

44 Enligt den österrikiska regeringen förekommer det ofta i fråga om denna typ av övergripande bestämmelser, att nya åtgärder som drabbar en grupp aktörer oproportionerligt hårt, inte tillämpas fullt ut på denna grupp under ett inledande skede. Begränsningen av energiskatteåterbetalningarna till företag som tillverkar materiella varor, har motiverats just av att dessa företag drabbats förhållandevis hårdare än andra av de nämnda skatterna.

45 Den österrikiska regeringen har anfört att denna typ av åtgärd, som grundar sig på objektiva kriterier och som kommer ett mycket stort antal företag till godo, inte har den selektiva karaktär som krävs enligt artikel 92.1 i fördraget.

46 Även den danska regeringen anser att de österrikiska bestämmelser som är i fråga i målet vid den nationella domstolen utgör allmänna bestämmelser som faller utanför tillämpningsområdet för artikel 92.1 i fördraget.

47 De energiskatter som är i fråga i målet vid den nationella domstolen och som har ett allmänt tillämpningsområde skall tas ut på grundval av objektiva kriterier. Bestämmelserna om återbetalning av dessa skatter utgör vidare en integrerad del av det övergripande energiskattesystemet. Eftersom de förutsättningar som återbetalningen är beroende av har fastställts direkt av lagstiftaren, har slutligen de behöriga myndigheterna inte något utrymme för skönsmässig bedömning varken vad avser valet av vilka företag som kan få åtnjuta denna fördel eller för att anpassa dess omfattning.

48 Domstolen erinrar för det första om att varken det förhållandet att det är ett stort antal företag som åtnjuter stöd eller den omständigheten att dessa företag tillhör olika och betydande sektorer medför att ett statligt initiativ kan anses vara en allmän ekonomisk-politisk åtgärd (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Belgien mot kommissionen, punkt 32).

49 För det andra kan beviljandet av fördelar för företag vars huvudsakliga verksamhet består i tillverkning av materiella varor inte rättfärdigas av karaktären på och den allmänna systematiken i det skattesystem som infördes med stöd av Strukturanpassungsgesetz från år 1996.

50 Tjänsteföretag kan, på samma sätt som företag som producerar materiella varor, vara stora energikonsumenter och ha kostnader som överstiger 0,35 procent av nettovärdet av energikonsumentens produktion, vilket är tillräckligt för att ge företag vars huvudsakliga verksamhet består i tillverkning av materiella varor rätt till återbetalning av energiskatten.

51 Den nationella lagstiftningen i fråga ger i detta avseende inte något stöd för uppfattningen att ordningen för återbetalning, som enbart gäller företag vars huvudsakliga verksamhet består i tillverkning av materiella varor, är en tillfällig åtgärd som syftar till att låta dessa företag anpassa

sig successivt till den nya ordningen på grund av att dessa företag, enligt den österrikiska regeringen, drabbas förhållandevis hårdare därav.

52 De ekologiska överväganden som legat till grund för den nationella lagstiftningen i fråga motiverar inte att användningen av naturgas eller elenergi inom tjänsteföretagssektorn behandlas annorlunda än användningen av samma energikällor inom sektorn för företag som tillverkar materiella varor. Båda sektorernas energiförbrukning är lika skadlig för miljön.

53 Av vad som anförts ovan följer att det särskiljande kriteriet i den nationella lagstiftning som är i fråga vid den nationella domstolen, trots att det är ett objektiva kriterium, varken rättfärdigas av karaktären på eller den allmänna systematiken i denna lagstiftning och det kan därför inte medföra att den tvistiga åtgärden förlorar sin karaktär av statligt stöd.

54 Som kommissionen på goda grunder har anført framgår det för övrigt av motiven till förslaget till den nationella lagstiftningen i fråga att avsikten med att ge sektorn för företag som tillverkar materiella varor fördelaktiga villkor var att bevara dennas konkurrensförmåga, i synnerhet inom gemenskapen.

55 Med beaktande av vad som anförts skall den första frågan besvaras enligt följande: Nationella bestämmelser som föreskriver partiell återbetalning av energiskatt som tas ut på naturgas och elenergi, men endast till företag vars huvudsakliga verksamhet bevisats bestå i tillverkning av materiella varor, skall anses utgöra statligt stöd i den mening som avses i artikel 92 i fördraget.

Beslut om rättegångskostnader

Rättegångskostnader

56 De kostnader som har förorsakats den österrikiska, den danska respektive den finska regeringen samt kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

Domslut

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

*- angående de frågor som genom beslut av den 10 mars 1999 har ställts av
Verfassungsgerichtshof - följande dom:*

1) Nationella bestämmelser, som föreskriver partiell återbetalning av energiskatt som tas ut på naturgas och elenergi utgör inte statligt stöd i den mening som avses i artikel 92 i EG-fördraget (nu artikel 87 EG i ändrad lydelse), när de är tillämpliga på alla företag som är etablerade i landet, oavsett företagets verksamhetsinriktning.

2) Nationella bestämmelser, som föreskriver partiell återbetalning av energiskatt som tas ut på naturgas och elenergi, men endast till företag vars huvudsakliga verksamhet bevisats bestå i tillverkning av materiella varor, skall anses utgöra statligt stöd i den mening som avses i artikel 92 i fördraget.